

Accountantsverslag

Omgevingsdienst West-Holland
Boekjaar 2018

Aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur
van de Omgevingsdienst West-Holland
Schipholweg 128
2316 XD Leiden

Den Haag, 28 maart 2019

Geacht bestuur,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat is opgesteld in het kader van de opdracht om de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst West-Holland (hierna: ODWH) te controleren. Dit accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening van ODWH.

In dit verslag lichten wij toe welke overwegingen plaats hebben gevonden bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de werkzaamheden die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij hebben bij de jaarrekening over boekjaar 2018 een goedkeurende controleverklaring verstrekt ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid. De bevindingen in dit verslag doen dan ook geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Wij hebben het accountantsverslag toegelicht en besproken met de directie en een afvaardiging van de ambtelijke organisatie.

Wij bedanken de medewerkers van de ODWH voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij graag bereid.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

drs. R. Buitenhuis RA
Director

Inhouds- opgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2018	5
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	8
Interne beheersing	15

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage	19
Bijlage B – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden	20
Bijlage C – Onafhankelijkheid	21
Bijlage D – Geconstateerde controleverschillen	22
Bijlage E – Controleaanpak	23
Bijlage F – Actuele ontwikkelingen	25
Bijlage G – Controleverschillen	28

Bestuurlijke samenvatting controle 2018

Bestuurlijke samenvatting controle 2018

Conclusies jaarrekeningcontrole 2018

Kernpunt	Uitkomst
Goedkeurend oordeel ten aanzien van getrouwheid	Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de ODWH een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.
Goedkeurend oordeel ten aanzien van rechtmatigheid	Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen.
Geen bevindingen ten aanzien van de WNT-verantwoording	Wij hebben de WNT-verantwoording van de ODWH gecontroleerd met inachtneming van het controleprotocol WNT. Wij kunnen concluderen dat de opgenomen toelichting in de jaarrekening voldoet aan de daaraan te stellen eisen. In onze controleverklaring is een specifieke alinea opgenomen ter benadrukking van aangelegenheden. Deze bepaling komt terug in alle controleverklaringen met betrekking tot de WNT 2018 omdat de cumulatiebepaling met betrekking tot beloning van topfunctionarissen door accountants niet controleerbaar is.
Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de opgenomen specifieke uitkeringen geen bevindingen geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
Interne beheersing	Wij hebben de processen van interne beheersing in het kader van de verantwoording van de jaarrekening beoordeeld. Hieruit blijkt dat er met betrekking tot de processen inkoop & aanbesteding, de urenautorisatie en het betalingsproces ineffectieve maatregelen zijn geconstateerd. Het is voor ons daardoor niet mogelijk om op deze processen te steunen in het kader van de eindejaarscontrole. Door het uitvoeren van aanvullende steekproeven en overige controlewerkzaamheden hebben wij voldoende zekerheid over de processen ten behoeve van de jaarrekeningcontrole gekregen.

Bestuurlijke samenvatting controle 2018

Conclusies jaarrekeningcontrole 2018

Kernpunt	Uitkomst
Normenkader	De formele documentatie en (financiële) beleidsdocumenten zijn verouderd. In 2018 is de nieuwe nota planning & control 2020-2023 aangenomen. De financiële beheersverordening en de controleverordening voldoen niet meer aan de huidige wet- en regelgeving. Wij adviseren om een analyse uit te voeren op het normenkader en toetsingskader en op basis daarvan te beoordelen welke (interne) beleidsdocumenten, waaronder de financiële beheersverordening en de controleverordening, aangepast moeten worden.
Automatiseringsomgeving	Wij hebben de automatiseringsomgeving getoetst in het kader van de jaarrekeningcontrole. Hieruit blijkt dat de logische toegangsbeveiliging (te ruime rechten) niet toereikend is om op te kunnen steunen in het kader van de jaarrekeningcontrole.
Financiële positie	De algemene reserve (inclusief gerealiseerd resultaat) per ultimo boekjaar is € 581.000. Dit is circa 3,5% van de totale baten en ligt daarmee binnen de norm van maximaal 5% van de totale baten. Als er naar de verhouding ten opzichte van het weerstandsvermogen wordt gekeken dan blijkt dat het benodigde weerstandsvermogen € 94.000 hoger is dan de algemene reserve. De financiële positie die je hieruit kan afleiden kwalificeren wij als kwetsbaar.
Jaarverslag is opgesteld in overeenstemming met het BBV en bevat geen materiële inconsistenties met de jaarrekening	Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgesteld en met de jaarrekening verenigbaar is en het jaarverslag in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis en begrip omtrent de Gemeenschappelijke Regeling en haar omgeving geen materiële onjuistheden bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Een goedkeurend oordeel bij uw jaarrekening

Een goedkeurende verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid

De door ons geconstateerde ongecorrigeerde controleverschillen inzake getrouwheid en rechtmatigheid blijven binnen de door u gestelde goedkeuringstoleranties. Daarom geeft onze controleverklaring de volgende oordelen:

Getrouwheid	Goedkeurend
Rechtmatigheid	Goedkeurend

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het BBV

De directie en het bestuur hebben in de jaarrekening 2018 de voorschriften van het BBV gevolgd. Dit betekent dat geen materiële alternatieve verwerkingwijzen zijn gehanteerd.

Daarnaast zijn naar onze mening de door directie en het bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

De ODWH heeft gedurende 2018 geen vrijwillige wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen. De wijzigingen van verslaggevingsgrondslagen die het BBV met ingang van 2018 voorschrijft zijn door de Gemeenschappelijke Regeling opgevolgd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag overeenkomstig de Wet op de gemeenschappelijke regelingen is opgesteld en verenigbaar is met de jaarrekening. Verder hebben wij vastgesteld dat de verplichte paragrafen zijn toegevoegd.

Gemaakte schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het bestuur belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het bestuur heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende toelichting. Voor wat betreft de belangrijkste schattingen die ook in het voorgaande jaar relevant waren, is onze conclusie dat deze gebaseerd zijn op consistente uitgangspunten en veronderstellingen.

Gemaakte schatting	2018	2017
Waardering van uw materiële vaste activa	●	●
<u>Toelichting:</u> Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de materiële vaste activa een evenwichtig beeld geven van de waardering van uw materiële vaste activa.		
Overlopende activa en passiva	●	●
<u>Toelichting:</u> De gemaakte schattingen met betrekking tot de overlopende activa en passiva zijn evenwichtig. Wij hebben geen controleverschillen geconstateerd met betrekking tot deze posten.		
Nauwkeurigheid en volledigheid van de voorzieningen	●	●
<u>Toelichting:</u> Wij kunnen ons vinden in de gemaakte schattingen ten aanzien van de nauwkeurigheid en de waardering van de voorzieningen. Wij hebben geen controleverschillen geconstateerd met betrekking tot deze post.		

Legenda status:

- = evenwichtig
- = optimistisch
- = voorzichtig
- = controleverschil

De financiële positie van de ODWH

Resultaat nader besproken

Het gerealiseerd resultaat over het jaar 2018 bedraagt € 86.000 voordelig ten opzichte van het een begroot resultaat van nihil. Hieronder hebben wij de verschillen tussen de gewijzigde begroting en realisatie weergegeven.

Tabel resultaat 2018 ten opzichte van de gewijzigde begroting (x € 1.000)

	Gewijzigde begroting	Jaarrekening	Vershil
Totale lasten	-12.932	-16.104	3.172
Totale baten	12.739	15.589	-4.656
Totaal saldo van baten en lasten	-193	-515	322
Mutatie in de reserves	193	601	-408
Gerealiseerd resultaat	-	86	86

Afwijking (x € 1.000)	Voordelig	Nadelig
1. Inhuur vacatie/ziekte	-	1.993
2. Salaris	-	607
3. Aanvullende projecten deelnemers	-	1.416
4. Hogere bijdrage deelnemers	3.146	-
5. Hogere subsidiebatens	505	-
6. Overige	451	-
Totaal	4.102	4.016
Rekeningresultaat	86	

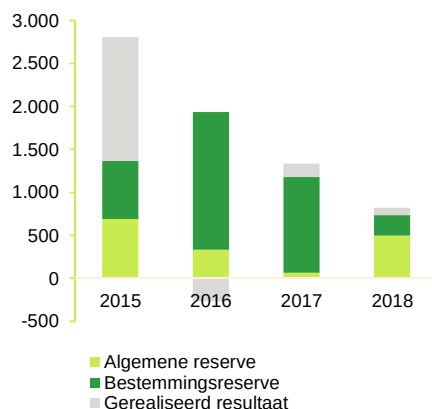
De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn uitgebreid toegelicht in de paragraaf 5.5 van de jaarrekening. De belangrijkste en meest opvallende posten welke leiden tot het gerealiseerde resultaat zijn hiernaast weergegeven.

De financiële positie van de ODWH

Het eigen vermogen van uw Gemeenschappelijke Regeling daalt

Het eigen vermogen, inclusief het gerealiseerde resultaat, bedraagt per 31 december 2018 volgens de jaarrekening € 0,8 miljoen en heeft zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld:

Grafiek ontwikkeling eigen vermogen (x € 1.000)

Van de totale reserves ter hoogte van € 0,8 miljoen is € 0,6 miljoen opgenomen als algemene reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van voorgaand jaar gestegen met € 0,4 miljoen. Per saldo is gedurende 2018 € 0,5 miljoen onttrokken aan de reserves. Dit wordt vooral veroorzaakt door de aangewende frictiekosten.

De grafiek van de ontwikkeling van het eigen vermogen laat een dalende trend zien. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat de ontvangen gelden voor frictiekosten in 2015 in de periode 2016 t/m 2018 zijn aangewend voor het doel waarvoor zij ontvangen zijn. In 2018 zijn de frictiekosten voor een belangrijk deel aangewend door het opnemen van een voorziening voor de leegstand van een gedeelte van de huisvesting.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2018 is gevoerd.

De door de ODWH berekende beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt, inclusief het voorstel tot resultaatbestemming € 581.000 (2017: € 221.000). Er is dus sprake van een stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit in 2018 ten opzichte van 2017. Dit vloeit onder andere voort uit de reorganisatiemaatregelen die, in samenwerking met de deelnemende gemeenten, zijn genomen.

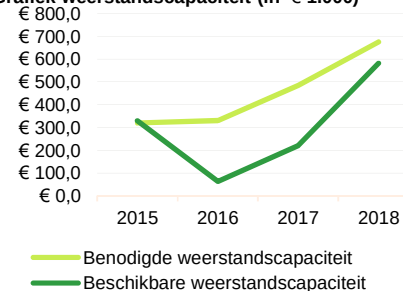
Uw Gemeenschappelijke Regeling heeft op basis van een risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van € 675.000, (2017: € 485.000).

De grootste door de ODWH geïdentificeerde risico's zijn:

- Hogere frictiekosten (€ 420.000)
- Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (€ 75.000)

Ten opzichte van voorgaand jaar is sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's met € 190.000.

Grafiek weerstandscapaciteit (in € 1.000)

Rechtmatigheid

Europese aanbestedingsrichtlijnen

In het kader van de rechtmatigheid van de jaarrekening 2018 is een controle uitgevoerd op de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen. Uit onze controle op de rechtmatigheid van de inkoop blijkt dat voor enkele inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 125.000 niet de juiste procedure is gevolgd. Op basis van onze controle komt naar voren dat deze inkoop Europees aanbesteed hadden moeten worden. Wij hebben dit bedrag als rechtmatigheidsfout aangemerkt en opgenomen in de foutenevaluatie.

Het contract waar de onrechtmatigheid is geconstateerd is in 2019 Europees aanbesteed, waardoor de onrechtmatigheid hiervan in 2020 zal verdwijnen.

Wij adviseren het bestuur om de interne beheersing op de aanbestedingen aan te scherpen. Dit kan door bijvoorbeeld aan de voorkant van het proces vast te leggen op basis van welke argumentatie / aanbestedingswetgeving er is gekozen voor de aanbestedingsprocedure.

Begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2018 van de Commissie BBV.

In de kadernota is opgenomen dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het bestuur een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen het bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma. Het bestuur stelt uw algemeen bestuur voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2018. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings)rechtmatigheid.

Wij constateren dat de overschrijdingen op lastenniveau volledig worden gecompenseerd door baten, daarmee is er geen sprake van overschrijdingen ten opzichte van de gewijzigde begroting

Rechtmatigheid

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de algemeen bestuur geautoriseerde kredieten. Wij constateren dat het niveau van de investeringen in de begroting 2018 op een hoog aggregatieniveau is opgesteld. In totaal is een bedrag beschikbaar van EUR 160.000 voor het doen van investeringen in inventaris, inrichting en apparatuur. Er is geen budget beschikbaar gesteld voor verbouwing Schipholweg.

In totaal is EUR 72.000 besteed aan investeringen, waarvan EUR 7.000 aan de verbouwing van de Schipholweg. De investering aan de Schipholweg geldt als een overschrijding van het beschikbare krediet. De overschrijding is in de jaarrekening verantwoord.

Deze overschrijdingen zijn door het algemeen bestuur niet geaccordeerd, derhalve behoeven hebben wij de overschrijdingen meegewogen in ons oordeel. We adviseren de directie om het algemeen bestuur in een eerder stadium te informeren over aanstaande kredietoverschrijdingen en een gewijzigd kredietvoorstel te laten behandelen in het algemeen bestuur.

Normenkader

In 2018 is de Nota planning & control 2020-2023 door het algemeen bestuur vastgesteld. Hiermee wordt de huidige (verlengde) nota planning & control 2014-2017 vervangen. Naast de Nota planning & control is ook de financiële beheersverordening van belang voor de inrichting van de interne beheersing en de communicatie over financiële beheersing met het bestuur. De huidige laatst gewijzigde versie komt uit 2007. Deze verouderde versie voldoet niet meer aan de huidige wettelijke richtlijnen.

Niet financiële beheersingshandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw Gemeenschappelijke Regeling heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

SiSa-bijlage en WNT

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw Gemeenschappelijke Regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage.

In bijlage A bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

WNT verantwoording

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2018 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De naleving van de anticumulatiebepaling maakt geen onderdeel meer uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden. Om die reden hebben alle accountants hiervoor een paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden in de controleverklaring opgenomen. Dit hebben wij daarom ook bij de ODWH gedaan.

Interne beheersing

Interne beheersing

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2018 van uw Gemeenschappelijke Regeling hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeenschappelijke regeling, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Andere bevindingen met betrekking tot de IT zijn opgenomen bij de bevindingen van de interim-controle.

Fraude en naleving wet- en regelgeving

Zowel de algemeen bestuur als de directie is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Het is van belang dat de directie, onder toezicht van de algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Wij constateren dat het beleid op het gebied van fraudebeheersing op verschillende plekken in beleidsdocumenten is vastgelegd. Wij adviseren om hier een meer kaderstellend beleid voor op te stellen

Wij hebben de volgende frauderisico's bij uw Gemeenschappelijke Regeling onderkend:

Gesignaleerde frauderisico's	Beheersingsmaatregelen	Systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden
Doorbreking van de beheersmaatregelen door het management bij de totstandkoming van de significante schattingsposten in de jaarrekening van de ODWH	Interne review van de uitgangspunten en aannames van schattingsposten in de jaarrekening door de diverse control lagen binnen de gemeente.	Detailcontrole van de aannames en uitgangspunten ten aanzien van de significante schattingsposten in de jaarrekening van de ODWH
Onrechtmatige betalingen	Interne functiescheiding tussen uitvoeren en controleren van de betalingen.	Detailcontrole op de betaling aan de juiste bankrekeningnummers.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude hebben ontdekt.

Interne beheersing

Bevindingen interim-controle

Als onderdeel van deze interim-controle 2018 hebben wij de relevante processen met betrekking tot de werkorganisatie in kaart gebracht. Onze relevante bevindingen over deze processen delen wij met u middels deze managementletter.

Wij wijzen u erop dat een managementletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten binnen uw organisatie.

Deze managementletter is gebaseerd op de interim-werkzaamheden voor het onderzoek van de jaarrekening 2018. Dit onderzoek heeft zich niet verder uitgestrekt dan dat noodzakelijk is om tot een oordeel te komen over de jaarrekening 2018. Het onderzoek is dus niet primair gericht op het signaleren van alle aandachtspunten in de administratieve organisatie en interne beheersing. Hieronder vallen ook die procedures die zijn gericht op de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde informatiesystemen. Verder is onze jaarrekeningcontrole niet specifiek gericht op het ontdekken van mogelijke onregelmatigheden waaronder fraudes. Als wij een specifiek onderzoek hadden ingesteld, dan hadden wij mogelijk aanvullende zaken gevonden die wij zouden hebben gerapporteerd.

In het overzicht hiernaast zijn de bevindingen per proces opgenomen, met daarin tevens de impact voor de jaarrekeningcontrole.

Een overzicht met de detailbevindingen is opgenomen in bijlage E bij dit accountantsverslag.

Proces	Bevindingen	Uitgevoerde controlewerkzaamheden / conclusie
Inkoop & aanbesteding	- Er kan niet gesteund worden op het proces van autorisatie van de inkopen doordat de IT-organisatie niet effectief is.	- Door aanvullende gegevensgerichte detailcontroles uit te voeren is toereikende zekerheid verkregen over de verantwoorde inkopen.
Inkoop & aanbesteding	- Er zijn onrechtmatige contracten geconstateerd in de spend-analyse	- Op basis van de uitgevoerde spend-analyse is EUR 125.000 aan rechtmatigheidsfouten geconstateerd.
Opbrengsten	- Er is geen (toereikende) controle op de juistheid van de verantwoorde uren	- Door het uitvoeren van analyses op uren, in combinatie met de (relatief) beperkte afhankelijkheid van urenverantwoording op bijdragen van deelnemende gemeenten is toereikende zekerheid verkregen over de opbrengsten.
Betalingen	- Er is geen toereikende functiescheiding in het betaalproces.	- Door het uitvoeren van een aanvullende detailcontrole is de juistheid van betalingen vastgesteld.
IT	- Meerdere medewerkers van de financiële administratie hebben hoge rechten in deze applicatie.	- Door aanvullende steekproeven en detailwerkzaamheden is het risico op onjuiste registratie toereikend ondervangen.

Interne beheersing

Naleving wet- en regelgeving en overige

Wij informeren de algemeen bestuur over illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Gedurende de controle zijn geen significante punten gesignaleerd ten aanzien van feitelijke of vermoedelijke niet-nakoming van wet- en regelgeving, voor zover deze van belang worden geacht voor de mate waarin de algemeen bestuur in staat is haar taken te vervullen.

Corruptie en omkopingsrisico's

Uw Gemeenschappelijke Regeling maakt onderdeel uit van de overheidssector waarin corruptie vaker dan bij andere sectoren voorkomt. Dit komt onder andere omdat veel transacties met een relatief grote omvang plaatsvinden, de transparantie over marktprijzen niet in alle gevallen voldoende is om te beoordelen en frequent zaken gedaan wordt met andere corruptiegevoelige sectoren (vastgoed, constructie, infrastructuur et cetera). Hierdoor hebben wij dit als aandachtspunt in onze controle meegenomen.

Corruptie is een wereldwijd probleem waarbij het uw verantwoordelijkheid is om corruptie binnen uw Gemeenschappelijke Regeling te voorkomen. Onze beroepsregels zijn in de praktijkhandreiking "Corruptie, werkzaamheden van de accountant" verder aangescherpt, hetgeen tot aanvullende werkzaamheden heeft geleid.

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om eventuele effecten van dit risico ten behoeve van onze controle van de jaarrekening te mitigeren:

- Detailcontrole op de inkoop en aanbestedingen om vast te stellen dat alle inkoop conform de geldende Europese aanbestedingsregels en de Aanbestedingswet 2012 zijn aanbesteed.
- Door middel van een steekproef vaststellen of voor alle inkoop welke in rekening zijn gebracht aan de Gemeenschappelijke Regeling ook een prestatie is geleverd door de tegenpartij.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bevindingen voortgekomen.

Bijlagen

Bijlage A – SiSa-bijlage

Het is volgens de Nota verwachtingen accountantscontrole 2018 voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw Gemeenschappelijke Regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli 2019 elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
E3	Subsidie sanering verkeerslawaaï	-	-	nvt

Strekking controleverklaring rechtmatigheid:	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid:	Goedkeurend

Het ministerie van BZK stelt uiterlijk in januari van het jaar volgend op het jaar waarover wordt verantwoord een standaard format voor de tabel beschikbaar (als Excel-bestand). In dit model kan het voorkomen dat voor een specifieke uitkering twee regels nodig zijn. Eén regel is dan voor het rapporteren van fouten en de andere voor onzekerheden. Het is verplicht om van dit standaard format gebruik te maken.

Nieuw per SiSa 2018

Per SiSa 2018 zijn er een aantal aanpassingen gedaan met betrekking tot het indienen van de tabel van fouten en onzekerheden. In de tabel van fouten en onzekerheden dient per SiSa 2018 worden aangegeven wat voor controle verklaring er is afgegeven door de accountant. Zowel op rechtmatigheid als getrouwheid. Dit dient ook in het verslag van bevindingen te worden aangegeven bij de tabel van fouten en onzekerheden.

Bijlage B – Reikwijdte van de controlewerkzaamheden

Op grond van het Bado stelt het algemeen bestuur de goedkeuringstolerantie vast, die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. Bij de jaarrekening is het normenkader ter kennisname ingebracht, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 172.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 518.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is bepaald op € 8.600.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	$\leq 1\%$	$> 1 < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle (% lasten)	$\leq 3\%$	$> 3 < 10\%$	$\geq 10\%$	-

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2018 van ODWH gecontroleerd. Het is de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader en het controleprotocol Wet normering topinkomens 2018 vallen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Bevestiging bij de jaarrekening

Wij hebben het algemeen bestuur gevraagd om een bevestiging bij de jaarrekening. Er zijn geen aanvullende bevestigingen toegevoegd aan de bevestiging bij de jaarrekening op grond van de specifieke situatie van de ODWH.

Bijlage C – Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van ODWH

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assuranceopdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO, die wij hieronder hebben opgenomen betreffen:

- langdurige betrokkenheid
- samenloop van dienstverlening
- geschenken en giften

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's (organisaties van openbaar belang) vanaf 1 januari 2014 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Op 17 juni 2016 is een gewijzigde ViO van kracht geworden vanwege de implementatie van Verordening (EU) nr. 537/2014 van het Europees Parlement en het algemeen bestuur van 16 april 2014 betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang.

Wij bevestigingen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de ODWH in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit het afgelopen jaar niet is aangetast.

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Onze betrokkenheid in jaren laat het volgende beeld zien:

- Director betrokken als verantwoordelijk accountant sinds de controle van de jaarrekening 2018.
- Manager betrokken als manager sinds de controle van de jaarrekening 2016.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurediensten. Voor niet-OOB's, zoals ODWH, is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurancedienst niet van materiële invloed is op het assuranceobject. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is of;
- een verwerkingswijze in het assuranceobject ten gevolge heeft waarvan het assuranceteam twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Wij bevestigen u dat onze non-assurancediensten voldoen aan bovengenoemde criteria.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Wij bevestigen u dat dergelijke geschenken niet door ons verstrekt zijn dan wel ontvangen.

Bijlage D – Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In ons controleplan en dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle. Daarnaast gaan wij in de volgende paragrafen van deze bijlage nog nader in op de samenwerking met de andere accountants en de ingeschakelde experts.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2018 onderkend:

- schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- aanbestedingen;
- WNT-bijlage.

Inschakeling van externe deskundigen

Wij hebben in het kader van onze controle geen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van externe deskundigen.

Significante uitdagingen/moeilijkheden tijdens de controle

Er zijn geen significante uitdagingen/moeilijkheden geweest tijdens de controle.

Significante schattingsposten

De belangrijkste schattingsposten binnen de jaarrekening van ODWH betreffen:

- waardering van uw materiële vaste activa;
- vorderingen op handelsdebiteuren;
- waardering van de (reorganisatie)voorziening.

De directie is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de gemeenschappelijke regeling beoordelen wij deze door het bestuur gemaakte schattingen. Op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden concluderen wij dat de gemaakte schattingen door de directie aanvaardbaar zijn.

Bijlage E – Detailbevindingen interne beheersing

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
2018.1 Status: ! Prioriteit: Hoog	Betalingen: Geen functiescheiding in betaalproces	Bevinding: Wij hebben geconstateerd dat de medewerker financiën zowel de registrerende (opstellen betaalbatch) als de controlerende (controleren betalingen) rol heeft in het betaalproces. Hierdoor is er geen sprake van toereikende functiescheiding. Er is geen interne controle achteraf op de juiste verwerking van betalingen. Risico: Betalingen zijn mogelijk onrechtmatig en/of onjuist doordat deze niet toereikend zijn gecontroleerd.	Aanbeveling: Wij adviseren om het proces aan te passen zodat het opstellen en controleren van de betaalbatch door twee verschillende medewerkers moet worden uitgevoerd. Daarnaast adviseren wij om achteraf steekproefsgewijs betalingen te controleren. In onze controlewerkzaamheden hebben wij middels een uitgebreide steekproef toereikende zekerheid verkregen over de juistheid van de betalingen. Reactie management: In het systeem, wordt een nieuwe workflow gebouwd waarbij er een extra persoon ter controle wordt toegevoegd. Hiermee wordt er functiescheiding afgedwongen tussen het opstellen en de controle op betaalbatch.
2018.2 Status: ! Prioriteit: Hoog	Betalingen: Geen toereikende functiescheiding bij mutatie crediteuren stamgegevens	Bevinding: Wij hebben geconstateerd dat de financieel medewerker, welke betrokken is bij het betaalproces, ook mutaties van crediteuren stamgegevens kan uitvoeren. In 2018 zijn de rechten gedurende een periode van het jaar aangepast. Dit is echter in de loop van 2018 weer gewijzigd, waardoor de wijziging niet effectief is. Risico: Betalingen zijn mogelijk onrechtmatig en/of onjuist doordat deze niet toereikend zijn gecontroleerd.	Aanbeveling: Wij adviseren om het proces aan te passen zodat de ongewenste functievermenging wordt opgeheven. Reactie management: In het systeem wordt een workflow gebouwd waarbij er goedkeuring van een tweede persoon noodzakelijk is om een mutatie in de crediteurenstamgegevens door te voeren
2018.3 Status: ! Prioriteit: Hoog	Opbrengsten: Geen toereikende autorisatie op geregistreerde uren	Bevinding: De uren in de urenadministratie worden niet gecontroleerd door een tweede medewerker. Risico: Het risico bestaat dat uren op een verkeerd project worden geboekt waardoor de opbrengsten onjuist worden verantwoord.	Aanbeveling: Wij adviseren om het proces aan te passen zodat uren door de leidinggevende worden geautoriseerd op juistheid. Reactie management: De afdelingshoofden beoordelen met behulp van de maandoverzichten de uren van de medewerkers op totaalniveau. Ondertekening van dit overzicht vindt ter goedkeuring plaats door het afdelingshoofd.

Bijlage E – Detailbevindingen interne beheersing

Status en prioriteit	Onderwerp	Bevinding, risico	Aanbeveling
2018.4 Status: ! Prioriteit: Hoog	IT: Logische toegangsbeveiliging netwerk niet toereikend ingericht	Bevinding: In de IT-audit hebben we de volgende bevindingen gedaan in relatie tot de logische toegangsbeveiliging op de Netwerkomgeving geconstateerd dat 136 van de 387 accounts hoeven niet te voldoen aan de interne regels omtrent logische toegangsbeveiliging. Vier van deze accounts heeft ook toegang tot de financiële applicatie AFAS. Slechts een beperkt deel van deze accounts(12) wordt gebruikt door de externe dienstverlener die het beheer van het netwerk uitvoert. Risico: Het risico bestaat de ongeautoriseerde toegang tot het netwerk en de financiële applicatie leidt tot misbruik.	Aanbeveling: Wij adviseren om te analyseren welke accounts in de netwerkomgeving afwijkende rechten hebben met betrekking tot logische toegangsbeveiliging en op basis hiervan de rechten (zo nodig aan te passen). Reactie management: Periodieke zal er een analyse op de logische toegangsbeveiliging worden uitgevoerd en waar nodig worden de rechten aanpassen. De periodieke analyse wordt onderdeel van de interne controle.

Bijlage F – Actuele ontwikkelingen

In deze bijlage zijn actuele ontwikkelingen opgenomen.

F.1. Rechtmatigheidsmededeling

Met ingang van 2021 dient het bestuur van de gemeenschappelijke regeling en het college van Burgemeester en Wethouders van een rechtmatigheidsmededeling af te geven. In de rechtmatigheidsmededeling verantwoordt het bestuur zich over de rechtmatigheid van baten en lasten. Deze taak berust tot aan 2021 nog bij de accountant. In de periode tot het voorjaar van 2019 bereidt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de wijziging van de Gemeentewet voor, deze wordt vervolgens ter consultatie aan de VNG aangeboden. Inmiddels zijn een aantal gemeenten reeds aan de slag gegaan met de voorbereidingen om te komen tot de rechtmatigheidsmededeling. Hoewel natuurlijk nog niet vaststaat hoe de mededeling eruit komt te zien en dus ook niet welke werkzaamheden moeten worden verricht om te komen tot die mededeling, is het verstandig om al aan de slag te gaan met de voorbereidingen.

De ervaring van de introductie van het rechtmatigheidsoordeel door de accountant, maar ook rondom de transities in het sociaal domein, hebben bewezen dat de definitieve wetgeving dusdanig laat kan rondkomen, dat de tijd tot daadwerkelijke implementatie erg kort is geworden met alle consequenties van dien. Een goede voorbereiding en gebruik maken van de tijd die nog beschikbaar is, loont! Accountants én adviseurs van Baker Tilly zijn betrokken bij de landelijke overlegplatforms én een aantal vooruitstrevende gemeenten op dit punt. Wij hebben een duidelijke visie ontwikkeld die wij desgewenst graag met u delen. Onze visie zullen wij in de komende tijd steeds finetunen aan de hand van de vervolgstappen die worden gezet.

Bijlage F – Actuele ontwikkelingen

F.2 Wijzigingen met ingang van begrotingsjaar 2019

Notitie structurele en incidentele baten en lasten

Op 30 augustus 2018 is de herziene notitie structurele en incidentele baten en lasten gepubliceerd. Deze notitie zal deel gaan uitmaken van de notitie prospectief inzicht die medio 2019 gepubliceerd gaat worden. In die notitie wordt ingegaan op de verschillende onderdelen die bij het meerjarig financieel inzicht aangereikt worden vanuit het BBV opdat de raad haar autorisatiefunctie op een adequate wijze kan toepassen. De onderdelen betreffen de kengetallen, resultaatbestemming, geprognosticeerde balans en de structurele en incidentele baten en lasten.

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet de raad en/of het bestuur erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Met structureel wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. Voor het inzicht in de financiële positie op korte en langere termijn is het voor de raad van groot belang om een goed beeld te hebben van het structureel begrotingssaldo.

In de notitie wordt het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten verduidelijkt, zodat de begrippen 'incidenteel' en 'structureel' meer eenduidig toegepast worden. Deze verduidelijking vindt in de notitie plaats door middel van een algemeen kader en diverse uitgewerkte (niet limitatieve) voorbeelden.

In de notitie zijn de volgende stellige uitspraken en aanbevelingen opgenomen:

Voor de in het overzicht van incidentele baten en lasten opgenomen posten is een nadere toelichting vereist.

De Commissie BBV adviseert in de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) een grensbedrag op te nemen vanaf welke omvang incidentele baten en lasten afzonderlijk gespecificeerd worden in het overzicht van incidentele baten en lasten.

De Commissie BBV adviseert het structureel begrotingssaldo te presenteren conform het voorbeeld in hoofdstuk 4 van de notitie.

De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het begrotingsjaar 2019.

Bijlage F – Actuele ontwikkelingen

Notitie geprognosticeerde balans en EMU-saldo: inzicht in de (meerjarige) financiële positie

De nieuwe notitie geprognosticeerde balans en EMU-saldo bevat handreikingen voor het opstellen van de geprognosticeerde (meerjaren)balans en voor de wijze van berekenen van het EMU-saldo. In de notitie wordt onder meer duiding gegeven aan de betekenis voor raadsleden en andere bestuurders: de bedoeling om meer naar toekomstige ontwikkelingen te kijken en eerder signalen af te geven om daardoor zo nodig bij te sturen. Zo geven de verschillende posten van de geprognosticeerde balans en de kengetallen de raad meer inzicht in de verwachte ontwikkeling van de financiële positie, het risicoprofiel van de financiële positie (risico's van investeringen, bouwgronden in exploitatie en schuldportefeuille) en de mate van flexibiliteit van de exploitatie(begroting). Meer investeringen en schulden betekenen immers ook structureel hogere vaste afschrijvings- en rentelasten en meer risico's die samenhangen met de investeringen en schuldportefeuille.

Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo geeft namelijk in één oogopslag aan of de gemeente via reële transacties netto geld uitgeeft, of dat er netto geld binnenkomt. Het EMU-saldo van één jaar zegt relatief weinig. Een structureel negatief EMU-saldo is echter reden tot zorg: dit geeft aan dat de gemeente jaar-op-jaar meer geld uitgeeft dan de gemeente ontvangt. Andersom kan het ook onwenselijk zijn dat het EMU-saldo enkele jaren op rij een flink positief saldo vertoont. Dit geeft immers aan dat de gemeente mogelijk onnodig geld oppot, terwijl het geld besteed kan worden aan voorzieningen in de gemeente. Het is aan de raad om het bestuur om een toelichting te vragen en het gesprek aan te gaan.

Bijlage G– Geconstateerde controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen

De hieronder opgenomen tabel met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het bestuur en is als bijlage bij de Bevestiging bij de jaarrekening gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met de directie besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het bestuur/de directie moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het bestuur om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. Rechtmatigheidsafwijkingen kunnen niet gecorrigeerd worden. De geconstateerde fouten ter hoogte van € 125.000 ten aanzien van rechtmatigheid zijn hoger dan de door u vastgestelde materialiteit van €. 172.000.

Fouten

Aard van de controleverschillen (x € 1.000)	Getrouwheid	Rechtmatigheid
Afwijking Europese aanbestedingsregels	-	125.000
Totaal gecorrigeerde controleverschillen	-	125.000

De correcties die voortvloeien uit de controlewerkzaamheden zijn nog niet verwerkt in de concept jaarrekening. In de rapportage is er vanuit gegaan dat de voorgestelde correcties volledig worden verwerkt.

Contactgegevens

drs. Robert Buitenhuis RA

Director Audit

r.buitenhuis@bakertilly.nl

drs. Stefan Turenhout RA

Senior Manager Audit

s.turenhout@bakertilly.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Scheveningseweg 80-82

Postbus 85745

2517 KZ Den Haag

+31 70 358 90 00

